

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

JŪSŲ
VAIKAS –

IKI
MO
KYK
LINU
KAS

A colorful illustration featuring two children. On the left, a girl with two braids, wearing a yellow dress with pink polka dots and green shoes, is performing a handstand. On the right, a boy with grey hair, wearing a red shirt and blue overalls, is standing on top of the yellow letter 'K' in the word 'KYK'. The background is white with a yellow bar at the top, a green bar on the left, and a blue bar on the right.

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

JŪSŲ
VAIKAS – IKI
MO
KYK
LINU
KAS

PARENGĖ
Renata Bernotienė,
Laimutė Jankauskienė,
Violeta Jonynienė,
Ida Juraitienė,
Asta Rudienė

REDAGAVO
Nijolė Šorienė

ILIUSTRAVO
Živilė Šimėnienė

DIZAINAS IR MAKETAS
UAB „Manifestus“

ISBN 978-9986-03-674-6

**Jūsų vaikui vieneri?
Dveji? O gal – ketveri?
Atsiverskite šį leidinį –
jis skiriamas Jums,
auginantiems
ikimokyklinuką**

PIRMIEJI ŠEŠERI VAIKO GYVENIMO METAI – YPATINGI... / 7

KAIP VAIKAS AUGA? / 8

SVARBIAUSI VAIKO UGDYTOJAI YRA TĖVAI / 10

IKIMOKYKLINIS UGDYMAS NAUDINGAS VAIKUI, KAI JIS KOKYBIŠKAS / 11

IŠ KUR SUŽINOSITE, KAIP JŪSŲ VAIKUI SEKASI? / 12

KAIP PLĖTOJASI VAIKO KALBA / 14

KAIP GALĖTUMĖTE PRISIDĖTI PRIE SAVO VAIKO UGDYMO? / 18

JEIGU VAIKO PASIEKIMAI PLĖTOJASI VANGOKAI... / 20

PIRMIEJI ŠEŠERI vaiko gyvenimo metai – ypatingi...

JŪSŲ MAŽYLIS SPARČIAI AUGA:

kiekvieną dieną jis jus nudžiugina nauju žodžiu, kaskart stiprėja, judesiai tampa tikslesni ir labiau koordinuoti, gali ilgesnį laiką susitelkti į jį dominančią veiklą, vis labiau nori būti šalia bendraamžių, žaisti su jais, bendrauti, tampa savarankiškesnis.

JAU ATKREIPĖTE DĖMESĮ,

kad jūsų vaikas yra kitoks nei kiti – savitas, ypatingas, kad vystosi tik jam būdingu tempu? Iš tiesų: vienas vaikas, sulaukęs vienerių metų, dar tik ropoja, o kitas jau dešimties mėnesių žingsniuoja gana drąsiai. Vienas dvimetis jau kalba sakiniiais, o kitas tetaria paskirus žodžius. Tai visiškai normalu. Nors daugumos vaikų raidai yra būdingi tie patys požymiai, tie patys „žingsneliai“, tačiau vaikai auga ir vystosi labai skirtingai, individualiai.

IKIMOKYKLINIS AMŽIUS YPATINGAS,

nes būtent šiuo amžiaus tarpsniu klostosi svarbiausios vaiko asmenybės savybės, jo suvokimo, mąstymo, bendravimo ir kt. ypatybės. Ikimokyklinukas pamažu tampa savarankiškesnis, iniciatyvesnis, labiau bendraujantis, pradeda daugiau pasitikėti kitais žmonėmis. Jis smalsiai tyrinėja pasaulį, eksperimentuoja, išbando daiktus ir medžiagas; sparčiai plėtojasi jo

kalba, turtėja žodynas, tobulėja sakinių struktūra. Tačiau šiuo laikotarpiu vaikui itin svarbu dėmesinga suaugusiųjų – tėvų ir pedagogų – pagalba: jų supratimas ir palaikymas, emociškai saugi ir rami aplinka.

MOKSLO ĮRODYTA,

kad kryptingas ir tikslingas ugdymas pirmaisiais vaiko gyvenimo metais turi didžiulės įtakos sėkmingai jo intelekto ir kalbos raidai, norui ar nenorui mokytis, santykiams su žmonėmis – suaugusiais ir bendraamžiais, jo savivertei, savijautai, elgesiui ir net tolesnio jo gyvenimo sėkmei. Nustatyta, kad vaikams, kurie iki mokyklos lankė vaikų darželį ar kitą ikimokyklinio ugdymo įstaigą bent vienerius metus, geriau sekasi mokykloje, jų mokymosi pasiekimai yra aukštesni.

ŠIAME LEIDINYJE JŪS RASITE ATSAKYMUS Į KLAUSIMUS:

Kuo svarbus ir reikšmingas jūsų vaikui yra ikimokyklinis ugdymas?

Kaip „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ gali tapti puikiu pagalbininku ugdant mažylį?

Kaip drauge su ikimokyklinio ugdymo pedagogais jūs galite padėti savo vaikui augti laimingam ir patirti sėkmę.

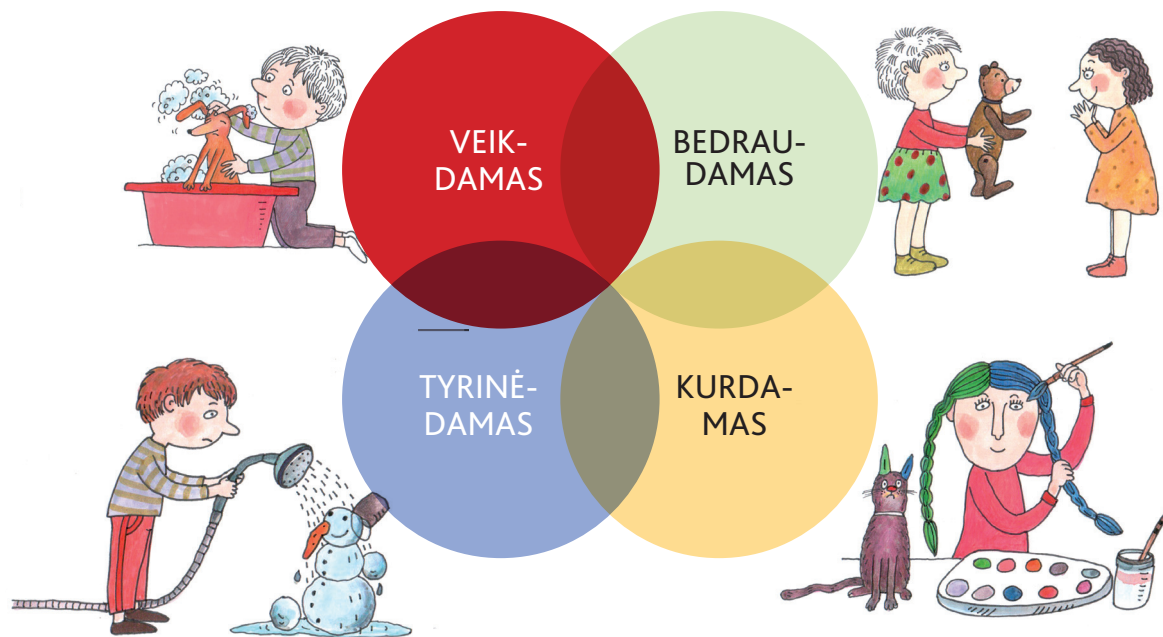
KAIP VAIKAS AUGA?

Deramai užauginti vaiką galima tik ten,
kur yra sukurta meilės erdvė.

V. Megré

Mažylio ugdymas(is) prasideda vos gimus: kūdikis reaguoja į garsus ir šviesą, šypsosi, vėliau pradeda guguoti švelniai kalbinamas, „tyrinėja“ savo rankytes ir kojytes, ragauja ką sugriebęs – taip jis kaupia žinias ir patirtį apie aplinkinį pasaulį, **mokosi**.

Vaikas **auga, vystosi, tobulėja**, įgyja patirties ir supratimo apie save, kitus ir aplinką:

Ir, svarbiausia, visa tai vaikas daro **ŽAISDAMAS!**

KODĖL VAIKUI SVARBU ŽAISTI?

Todėl, kad tokio amžiaus vaikai žaisdami:

- pažįsta artimiausią aplinką, atranda daiktų ir pasaulio įvairovę;
- pažįsta save ir kitus, mokosi bendrauti, draugauti, patiria bendravimo džiaugsmą;
- stiprina savo kūno ir dvasios sveikatą, ugdo atkaklumą, valią, ryžtą, drąsą;
- ugdo gebėjimus ir įgūdžius, reikalingus mokytis skaityti, rašyti, skaičiuoti.

KAI VAIKAI:

...žaidžia „ligoninę“, „namus“ ar panašius žaidimus, jie ugdo si emocijas ir jausmus, mokosi būti su kitais žmonėmis, t. y.

suprasti, ką jaučia kitas, dalytis, susitarti, laikytis taisyklių, palaukti savo eilės, būti kantrūs, spręsti kilusius nesutarimus;

...stato pilis iš kaladėlių ar smėlio, dėlioja mozaikas, jie plėtoja intelektines savo galias – mąstymą, suvokimą; lavėja jų erdvinio mąstymo gebėjimai; jie mokosi planuoti, skaičiuoti, pažinti spalvas, formas, skirti dydžius, sukaupti dėmesį, spręsti problemas;

...žaidžia su akmenėliais ar šakelėmis, medžio lapais ar kitais daiktais, visais pojūčiais – liedsdami, klausydamiesi, ragaudami, stebėdami, uostydami, judėdami – tyrinėja, pažįsta daiktų savybes, eksperimentuoja, atranda ryšius tarp daiktų ir reiškinių;

...žaidžia žodžių žaidimus, varto knygeles, pasakoja vieni kitiems istorijas, kuria vaidinimus, lavina vaizduotę, mąstymą, kalbą, ima domėtis raštu – ženklais, simboliais, raidėmis.

SVARBIAUSI VAIKO UGDYTOJAI YRA TĖVAI

Augdamas šeimoje vaikas natūraliai perima vertybes, kurios būtinos gyvenant visuomenėje, čia jis įgyja pirmuosius gyvenimo įgūdžius ir įpročius. Tėvai yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą, sėkmingą raidą.

JEI TĖVAI PAGEIDAUAJA,

vaikas gali būti ugdomas ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje – ikimokyklinio ugdymo grupės steigiamos mokyklose, privačiuose namuose, daugiafunkciose centruose ir kitur, t. y. ten, kur yra suda-

rytos tinkamos sąlygos ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaikus. Kiekviena ikimokyklinio ugdymo įstaiga rengia ugdymo programą pagal įstaigą lankančių vaikų ir šeimų ypatumus ir poreikius. Pavyzdžiui, ugdymas gali vykti lietuvių, rusų, lenkų ar kitomis kalbomis, ikimokyklinio ugdymo įstaigą gali lankyti vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, ypatingų gabumų ar pan. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos kryptingai talkina tėvams, ugdantiems mažyliams.

NERETAI TĖVAMS KYLA KLAUSIMŲ:

leisti mažylį į vaikų darželį? O gal geriau jam augti namuose? Ar svarstote, kas naudingiau vaikui? Mokslininkai neneigia, kad pavienėse šeimose vaikams sudaromos tikrai geros sąlygos (pavyzdžiui, išsilavinę seneliai, auklė ar laikinai nedirbanti mama skiria daug dėmesio vaiko ugdymui), bet tyrimai rodo, kad visapusiškam vaiko ugdymuisi, ypač nuo 3–4 metų, vis dėlto palankesnė yra ikimokyklinio ugdymo įstaigos aplinka, kur vaikai gali bendrauti ir žaisti su bendraamžiais, kur sukurta turtinga, vaiko poreikiams pritaikyta aplinka, gausu tikslingam ugdymui skirtos įrangos ir priemonių, kur dirba atsidavę, profesionalūs ir kompetentingi pedagogai, kiti specialistai, stebintys vaiko raidą, siekiantys, kad vaikas kuo visapusiškiau atskleistų prigimtines savo galias, pasiektų įmanomai geriausius ugdymosi rezultatus.

IKIMOKYKLINIS UGDYMAS NAUDINGAS VAIKUI, KAI JIS KOKYBIŠKAS

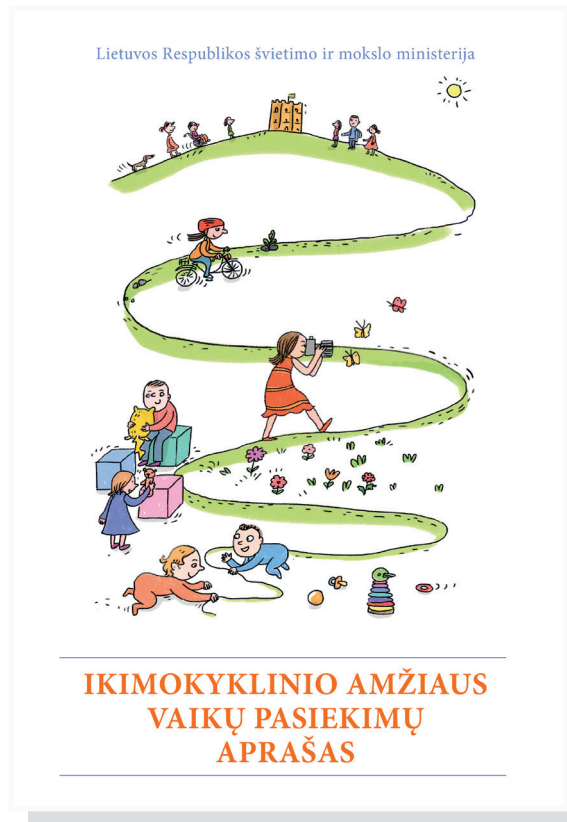
Koks ugdymas yra **kokybiškas**? Apie ugdymo kokybę galima spręsti iš įvairių požymių, pavyzdžiui:

POŽYMIAI	ATKREIPKITE DĖMESĮ
Ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vyrauja darnūs, šilti, pagarbūs vaiko santykiai su suaugusiaisiais ir kitais vaikais: vaikai prisirišę prie grupės auklėtojo, noriai ir laisvai bendrauja; draugiškai bendrauja vienas su kitu – kalbasi, kartu žaidžia.	<ul style="list-style-type: none"> • Ar vaikas džiaugiasi bendraudamas su darželio darbuotojais, ar jais pasitiki? • Ar geri vaikų tarpusavio santykiai? • Ar padedama vaikams, iškilus nesutarimams, konfliktams, sureguliuoti jų tarpusavio santykius?
Sveika, saugi emocinė ir fizinė aplinka , gera vaiko savijauta: vaikas darželyje jaučiasi saugus, ramus, mažai serga.	<ul style="list-style-type: none"> • Ar darželio darbuotojai sukuria gerą emocinę atmosferą: yra vaikams atidūs, dėmesingi, geranoriški? • Ar vaikai turi galimybę žaisti, bendrauti, veikti, ilsėtis sveikoje ir saugioje aplinkoje? • Ar žaislai, baldai, įranga yra pritaikyti, saugūs vaikams?
Vaiko raidą skatinanti edukacinė aplinka : pakankamai įvairių, vaikui įdomių žaislų, žaidimų, priemonių ir veiklų, kurias jis gali laisvai rinktis ir keisti pagal savo poreikius ir išgales.	<ul style="list-style-type: none"> • Ar vaikas gali rinktis įvairius žaidimus ir veiklas, padedančias lavinti visus pojūčius, intelektą, pažinti artimąją aplinką, ugdytis kūrybiškumą, mokytis bendrauti ir bendradarbiauti, tapti savarankiškas? • Ar atsižvelgiama į vaiko poreikius, polinkius, interesus, temperamentą, taip pat į lytį, kalbinę, kultūrinę šeimos aplinką?
Individualios socialinės emocinės raidos skatinimas : vaikas palaikomas, drąšinamas, skatinamas, džiaugiamasi jo pasiekimais ir sėkme.	<ul style="list-style-type: none"> • Ar vaikas pasitiki savimi ir savo gebėjimais, ar savarankiškai veikia? • Ar yra draugiškas, noriai bendrauja su kitais vaikais? • Ar kelia sau tikslus ir atkakliai jų siekia?

IŠ KUR SUŽINOSITE, KAIP JŪSŲ VAIKUI SEKASI?

Kaip žinoti, ką vaikas jau turėtų gebėti, o ko dar reikėtų siekti? Kaip nesuklysti ir neužsibrėžti pernelyg didelių, vaikui neįveikiamų tikslų, ar, atvirkščiai, nesumenkinti vaiko galimybių ir „nenuleisti kartelės“? Ką, būdamas tam tikro amžiaus, vaikas jau turi žinoti, mokėti, kokias savybes, įgūdžius, įpročius jis turi būti išsiugdęs? Tam, kad pedagogai ir kiti ikimokyklinio ugdymo įstaigoje dirbantys specialistai geriau atpažintų vaikų ugdymosi poreikius ir tikėtinus pasiekimus, kad ugdymo įstaiga tikslingai pasirengtų vaikams tinkamiausią ikimokyklinio ugdymo programą, o grupės pedagogas kryptingai planuotų savo darbą ir galimus visos grupės ir kiekvieno vaiko pasiekimus, būtina turėti patikimą „įrankį“. Toks „įrankis“ ugdymo įstaigos pedagogams, švietimo specialistams, tėvams, kurių vaikai nelanko darželio, galėtų būti „IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ PASIEKIMŲ APRAŠAS“ (Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014), taip pat jį galima rasti internete adresu: https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/ikimok_pasiekimu_aprasas.pdf.

„Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše“ pateikiamos orientacinės gairės visiems vaiko ugdytojams, tai siekiamybė, apibrėžianti šešerių metų vaiko kokybiško ugdymo(si) rezultatus ir jo ugdymo(si) nuo gimimo iki šešerių metų pasiekimų augimo **žingsnius**.

„Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše“ pateikiami vaiko raidos žingsniai iliustruoja vaiko ugdymo(si) nuoseklumą ir tęstinumą – žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų plėtotę. Vadovaudamasis pasiekimų žingsniais, ikimokyklinio ugdymo pedagogas gali įvertinti, kurį žingsnį jau pasiekė vaikas, ir numatyti veiklą, skirtą kitam žingsniui pasiekti, pavyzdžiui, jei vaikas jau įveikė 3-įjį žingsnį, numatoma veikla, skirta 4-ajam žingsniui pasiekti; vaikui pasiekus 4-ąjį žingsnį, numatoma veikla 5-ajam žingsniui pasiekti ir t. t.

„Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ – puikus pagalbininkas visiems ugdytojams – tėvams ir pedagogams, siekiantiems pažinti vaiką, suprasti jo poreikius ir galimybes, taip pat numatyti tinkamiausią ugdymo kryptį, gaires ir siekius (siektinus ugdymo rezultatus).

Į KOKIUS REZULTATUS „IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ PASIEKIMŲ APRAŠE“ ORIENTUOJAMASI? KO SIEKIAMA?

Siekiami, kad ikimokyklinukas išaugtų:

- **smalsus**,
- **orus**,
- **sveikas**,
- **bendruojantis**,
- **kuriantis**,
- **nuolat besimokantis**.

KAŲ TAI REIŠKIA?

Smalsus – viskuo besidomintis, mėgstantis tyrinėti, eksperimentuoti, išbandyti, norintis patirti, kaip yra iš tikrųjų, skaičiuojantis, matuojantis, grupuojantis, lyginantis, klasifikuojantis ir t. t.

Orus – suvokiantis, koks jis yra, pasitikintis savimi ir kitais, garbingas, besilaikantis duoto žodžio, sąžiningas, atsakingas ir t. t.

Sveikas – turintis kasdienius švaros ir tvarkos įpročius, mėgstantis judėti, ypač – gryname ore, besirenkantis sveiką maistą, saugiai besielgiantis aplinkoje ir t. t.

Bendruojantis – suprantantis, kas yra gerai, kas blogai, turintis draugą(-ų), palankiai bendruojantis (suprantantis kitų norus, besidalijantis žaislais, besitariantis, užjaučiantis, padedantis) ir t. t.

Kuriantis – lakios vaizduotės ir fantazijos, savitai reiškiantis įspūdžius, siūlantis naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendinantis.

KAIP SEKASI JŪSŲ VAIKUI?

Kuo vaikas džiaugiasi darželyje? Kas jam labiausiai patinka? Ko jis jau išmoko? Kurioje ugdymo srityje padarė didžiausią pažangą, o kas jam sekasi sunkiau?

Vadovaudamiesi „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“, kuriame nužymėti vaiko augimo žingsneliai, ir pedagogai, ir tėvai gali nesunkiai **įvertinti vaiko raidą**, jo pasiekimus, numatyti, ko siekti ateityje. Pavyzdžiui (žiūrėkite nuo 1-ojo žingsnio: 1 žingsnis nusako, ką vaikas turėtų išmokti daryti nuo gimimo iki vienerių metų):

KAIP PLĖTOJASI VAIKO KALBA

<p>1 ŽINGSNIS</p>	<p>Atpažįsta aplinkos garsus, jais džiaugiasi. Čiauška, kartoja, mėgdžioja. Supranta savo ir artimųjų vardus. Vartoja trumpus žodelius, palydi juos judesiu, pavyzdžiui, „ba-ba“ ir kt.</p>	<p>Kalbinkite vaiką, atsakykite žiūrėdami į jį. Nereikėtų kartoti vaiko tariamų garsų, parodykite jam, kad supratote jį žvilgsniu, veido mimika, žodžiu, pavyzdžiui, „Taip, suprantu. Tu nori gerti. Imk.“</p>
<p>2 ŽINGSNIS</p>	<p>Klausosi ir supranta kitų kalbą. Greitai mokosi paprastų naujų žodžių. Kalba dviejų trijų žodžių sakiniais, kartoja trumpus kūrinėlius.</p>	<p>Žaiskite drauge su vaiku, atsisėskite, atsiklaupkite greta, kalbėkite, pasakokite, ką ir kodėl darote, pavyzdžiui: „Statome bokštą“ arba „Pastatykite bokštą.“ Drauge „skaitykite“ knygeles, dainuokite, klausykite pasakų ir dainų įrašų.</p>
<p>3 ŽINGSNIS</p>	<p>Išklausyti, supranta, ko prašomas. Kalba trijų keturių žodžių sakiniais, klausinėja. Sako žodžius: „ačiū“, „prašau“.</p>	<p>Būkite aktyvūs vaiko žaidimų partneriai, klauskite vaiko nuomonės, kalbinkite jį, tarkitės. Pasivaikščiodami kalbėkite apie tai, kas vyksta aplink. Parke stebėkite medžio žievę, skruzdėlę. Paklauskite vaiko, kur ji skuba, ką jaučia.</p>
<p>4 ŽINGSNIS</p>	<p>Klausosi pokalbių, pasakų. Išklausyti, kas jam sakoma. Kalba, pasakoja apie tai, ką matė, girdėjo.</p>	<p>Eidami gatve, važiuodami miesto autobusu stebėkite ir kalbėkitės su vaiku apie tai, ką matote, pavyzdžiui, pravažiuojančias mašinas, namus, medžius, einančius žmones ir kt. Pakeliui į namus kalbėkitės apie praėjusios dienos įvykius, paklauskite vaiko, kaip jam sekėsi darželyje, ką veikė, kas buvo įdomu.</p>
<p>5 ŽINGSNIS</p>	<p>Klausosi ir dalyvauja pokalbyje. Laisvai kalba, pasakoja apie filmus, laidas, žaidimus ilgais sakiniais. Seka savo ir girdėtas pasakas.</p>	<p>Po apsilankymo kine, teatre aptarkite matytą filmą ar spektaklį, paklauskite, kuris veikėjas labiausiai patiko, ką jis jautė, kodėl.</p>
<p>6 ŽINGSNIS</p>	<p>Klausosi ir supranta, apie ką kalbama, kokie įvykiai aptariami, komentuoja. Kalba natūraliai, sakiniais. Išgirsta pirmą ir paskutinį žodžio garsą.</p>	<p>Gatvėje stebėkite įvairius ženklus, užrašus, simbolius. Aptarkite jų reikšmes, pavyzdžiui, pėsčiųjų perėjos ženklą, pašto, vaistinės ženklus ir kt.</p>

Visų vaiko raidos sričių stebėjimas ir įvertinimas yra svarbūs, norint laiku suteikti vaikui tikslingą paramą ar specialistų pagalbą, jeigu pastebima, kad kurioje nors srityje tokios reikia.

Svarbu pabrėžti, kad visos vaiko raidos sritys – kalbos, emocijų, pažinimo, kūrybos, sveikatos, meninių gebėjimų ir kt. – yra vienodai svarbios. Pedagogai, pagal „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą“ įvertinę kiekvieno vaiko pasiekimus, tikslingai planuoja įvairias kasdienes veiklas grupėje, kad padėtų jam tolygiai augti ir skleistis.

Gali būti, kad nustačius vaiko raidos žingsnį, paaiškės, jog vienoje srityje vaikas yra gerokai pažengęs, pavyzdžiui, puikiai bendrauja su kitais vaikais, yra geranoriškas, draugiškas, o kita sritis, pavyzdžiui, kūrybiškumo – kūrybinės minties ir raiškos – yra menčiau išplėtota. Su tėvais sutariama, kaip, kokiomis veiklomis ar užduotimis būtų galima paspartinti sulėtėjusią vaiko kūrybiškumo raidą. Spartinti vaiko raidą įsipareigoja ir tėveliai. Tai sustiprina tėvų, vaiko ir pedagogo bendradarbiavimą, gerina tėvų ir vaikų santykius, priartina būsimą sėkmę.

VAIKO UGDYMO(SI) RAIDA IR PASIEKIMAI NUOLAT STEBIMI IR ĮVERTINAMI

Kaip bus vertinami vaiko pasiekimai, kaip, kokiomis formomis ir kada, kiekvienoje ikimokyklinio ugdymo įstaigoje aptariama su tėveliais individualiai. Įvairūs vaikų darželiai tai organizuoja savaip, atsižvelgdami į darželio galimybes, tradicijas, tėvų poreikius, lūkesčius ir t. t.

Su grupės auklėtoju susitariama dėl vertinimo informacijos pateikimo būdo ir dažnumo (pavyzdžiui, kas savaitę, mėnesį, pusmetį ar dar kitaip). Išsamesnė informacija apie vaiko

pasiekimus ir daromą pažangą tėvams pateikiama pagal pageidavimą, tarkim, kelis kartus per metus: metų pradžioje, po pusmečio, metų pabaigoje.

Metų pradžioje tėvai paprastai informuojami apie jau turimus vaiko pasiekimus ir aptariama, ko bus siekiama artimiausiu laikotarpiu ir ateityje. Metų viduryje įvertinama vaiko padaryta pažanga ir išsiaiškinamos sritys, kuriose vaiko pasiekimai yra geri, o kuriose – nelabai. Nusprendžiama, kam reikėtų skirti daugiau dėmesio. Tėvai informuojami apie tai, ar vaikas pasiekė numatytus ugdymo(si) rezultatus, pateikiama informacija apie stipriąsias vaiko raidos puses, ugdymo(si) trikdžius ar ypatingus vaiko poreikius ir tolesnes ugdymo gaires.

INFORMACIJA APIE VAIKO PASIEKIMUS RENKAMA IR KAUPIAMA NUOLAT

Apie vaiko ugdymo(si) sėkmę ir pasiekimus sprendžiama iš įvairiausių vaiko veiklos rezultatų. Tai vaiko darbeliai, piešiniai ar nuotraukos, kuriose užfiksuota jo veikla, taip pat auklėtojo užrašyti vaiko posakiai arba pasakojimai, atliktos užduotės, rodančios jo gebėjimus ir pažangą.

Vaiko pasiekimus ir daromą pažangą būtina fiksuoti. Tai galima daryti, pavyzdžiui, „Vaiko dienoraštyje“, pažymint, kas vaikui buvo įdomu, kaip jam sekėsi, kas pavyko gerai, ką reikėtų tobulinti ir t. t.

Vertinimo informaciją galima kaupti ir kita pasirinkta forma, pavyzdžiui, vaiko „Pasiekimų aplanke“. „Pasiekimų aplanke“ kaupiami tie darbai, kurie apie vaiko gebėjimus pasako ką nors svarbaus, t. y. išryškina vaiko gabumus, rodo teigiamus poslinkius, atskleidžia tolesnio ugdymosi poreikius ir pan. „Pa-

siekimų aplanke“ gali būti kaupiamas ir elektroninėje erdvėje.

Vaiko tėvams ir pedagogams svarbu susitarti, kaip apie vaiko pasiekimus ir daromą pažangą sužinos tėvai, kaip vyks ugdymo(si) rezultatų aptarimai. Tai galima daryti įvairiai, pavyzdžiui, paskirtu ar sutartu laiku kalbėtis individualiai, bendrauti elektroniniu paštu, trumposiomis (SMS) žinutėmis, per „Skype'ą“ ar pan.

KAIP GALĖTUMĖTE PRISIDĖTI PRIE SAVO VAIKO UGDYMO?

- **Padėkite pedagogams kuo geriau pažinti savo vaiką**, išsiaiškinti, ką jis mėgsta, kuo domisi, kokios patirties turi, kas jam sekasi geriausiai ir kur reikėtų labiau tobulėti. Kalbėkite su auklėtoja apie savo vaiką, jo polinkius, pomėgius, interesus, būdo bruožus, charakterio ypatybes. Klauskite pedagogo, kokį jis mato jūsų vaiką, teiraukitės, kaip jam sekasi, kokios jo stiprybės, kas tobulintina. Kalbėkitės, tarkitės, išsakykite savo lūkesčius ir pageidavimus. Klauskite specialisto patarimų visais jums rūpimais klausimais. Taip pat papasakokite apie šeimos vertybes, tradicijas ir įpročius. Bendraukite. Nuolat ir nuoširdžiai.
- **Susitarkite dėl vaiko ugdymo(si) ikimokyklinio ugdymo įstaigoje siekių**. Tėvų lūkesčiai ikimokykliniam vaiko ugdymui yra nevienodi. Vieni tėvai iš ugdymo įstaigos tikisi, kad bus plėtojami vaiko gabumai ir talentai, kiti labiau pageidauja, kad būtų gera vaiko savijauta, dar kitiems svarbiausia – padėti vaikui įveikti įvairius bendravimo ir kitokius keblumus (vaikas išmoks tinkamai bendrauti su bendraamžiais, taps savarankiškesnis, atsakingesnis). Gal vaikui sunkiai sekasi tarti tam tikrus garsus, sklandžiai kalbėti, tad jūs tikitės, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigoje jam bus suteikta profesionali pagalba? Jei namuose su vaiku bendraujate kelio-

mis kalbomis, galbūt tikitės, kad jis darželyje geriau išmoks kalbą, kuri jam nėra gimtoji? Ikimokyklinio ugdymo įstaigos pedagogai stengiasi atsižvelgti ir į tėvų pageidavimus bei lūkesčius, ir į vaiko norus, ir į ugdymo įstaigos programoje išskeltus tikslus bei siekius.

- **Aktyviai dalyvaukite vaiko ugdymo(si) planavime**, išsakykite savo lūkesčius ir dėl grupės veiklos organizavimo, ir dėl abiem šalims – tėvams ir pedagogams – priimtinių ir patogių bendradarbiavimo formų, ir dėl jūsų vaiko ugdymo(si) rezultatų. Gal jums atrodo, kad itin svarbu stiprinti vaiko sveikatą? Tarkitės, kad vaikas kasdien būtų vedamas į lauką – judėti, žaisti, kad tuo atveju, jei yra tinkamos sąlygos, būtų migdomas lauke; kad į mitybą būtų įtraukta daugiau sveikų ir naudingų produktų. O gal jūs tikitės, kad daugiau dėmesio būtų skiriama meniniams gebėjimams ugdyti ar sveikatai stiprinti? Siūlykite, kokiomis veiklomis, priemonėmis, metodais tai būtų galima padaryti, dalykitės savo idėjomis ir patirtimi, tarkitės.
- **Padėkite pedagogams** organizuoti vaikui patinkančias ir jo raidą skatinančias veiklas. Aptarkite tai su grupės auklėtoju, kada ir kiek laiko jūs galėtumėte skirti vaikų labai, nevenkite parodyti iniciatyvos, siūlyti įvairias idėjas prasmingai vaikų

veiklai ir prisiimti atsakomybę už jų įgyvendinimą. Gal jūs galite vykti kartu ir talkinti grupės auklėtoji įvairiose išvykose ar stovyklauti drauge su kitais grupės vaikais ir jų tėvais? Gal vaikams būtų įdomu apsilankyti jūsų darbovietėje? Galbūt jūs turite galimybę pakviesti į grupę žinomą žmogų? Galvokite ir siūlykite įvairias kitas įdomias veiklas.

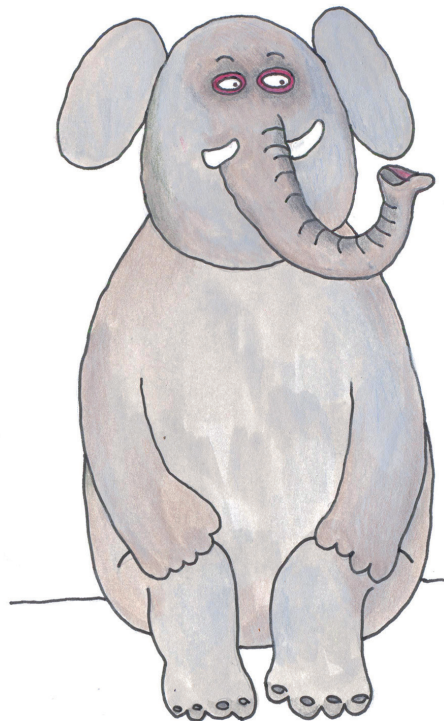
- **Domėkitės, ką vaikas veikė darželyje**. Kalbėkitės su vaiku namuose apie tai, kokios veiklos jam patinka, o kokios – didžiausias iššūkis? Ką jis norėtų patirti, išbandyti, sužinoti, pamatyti? Grupės auklėtoji rekomendavus ir (arba) vaikui pageidaujant pratęskite ugdymo darželyje veiklas namuose.

JEIGU VAIKO PASIEKIMAI PLĖTOJASI VANGOKAI...

Jeigu pastebite, kad vaiko pasiekimai auga lėtai ir netolygiai, vaikui sunkiai sekasi atlikti tai, ką jau geba jo bendraamžiai, pirmiausia savo nerimu pasidalykite su darželio auklėtoja. Sunerimti skatinančių ženklų aprašymai pateikiami ir „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše“, pavyzdžiui:

- Jei pastebite, kad 1,5 metų vaikas savarankiškai nevaikšto; <...> žaisdamas netyrinėja daiktų; <...> nemėgsta būti artimųjų apkabinamas, glaudžiamas – priešinasi, traukiasi; <...> kalbinamas <...> nesišypso; <...> blogai girdi ar mato ir t. t.
- Jei 2 metų vaikas vis dar vaikšto netvirtai; <...> nevykdo vieno veiksmo nurodymų; <...> nevartoja gestų arba kalbos, norėdamas atkreipti dėmesį <...>; neatsiliepia į savo vardą atsiskudamas; <...> blogai girdi ar mato ir t. t.
- Jei 3 metų vaikas dažnai griūva; <...> sunkiai <...> lipa laiptais; <...> kalbėdamas nevartoja 2–3 žodžių sakinių; <...> vis dar šlapinasi į kelnytes, nors buvo mokomas sėsti ant puoduko ir t. t.
- Jei 4 metų vaikas nerangiai juda; <...> [jo] kalba neaiški; <...> nesidomi žaidimais su kitais vaikais ir žaidžia vienas; <...> nesišaugo aplinkoje esančių kliūčių ir t. t.
- Jei 5 metų vaikas juda nerangiai: klumpa, griūva, neišlaiko pusiausvyros; <...> elgiasi agresyviai; <...> sunkiai supranta ir įsimena sąvokas; nekalba sudėtiniais sakiniais; <...> neatsako į klausimą „kodėl“ apie nesudėtingus įvykius ir t. t.

- Jei 6 metų vaikas nelipa laiptais; <...> paklaustas nepasako apie savo jausmus (linksma, pykstu, liūdna); negeba papasakoti paprastų kasdienių įvykių; <...> blogai girdi ar girdi ir t. t.

Svarbu nedelsti ir kalbėtis apie tai, kas jums kelia susirūpinimą. Reikėtų vaiką stebėti atidžiau, dėl tolesnio jo ugdymo(si) tartis su švietimo pagalbos specialistais, kreiptis į darželio Vaiko gerovės komisiją.

Kuo anksčiau bus pastebėti vaiko ugdymo(si) sunkumai ar netolygumai, kuo greičiau bus suteikta reikiama pagalba, tuo didesnė tikimybė, kad sutrikimus pavyks pašalinti.

Jei norėtumėte rasti daugiau informacijos, ieškokite jos specialiuose ikimokykliniam ugdymui skirtuose periodiniuose leidiniuose, knygose, interneto portaluose, pavyzdžiui:

www.ikimokyklinis.lt

www.smm.lt

www.upc.smm.lt

